

Asia: VM/1709/00.01.00.01/2016 VM098:00/2016

Lausuntopyyntö julkisen hallinnon tiedonhallinnan sääntelyn kehittämistä selvittäneen työryhmän raportista

Yleiset kommentit raportista

Yleiset kommentit raportista

Työryhmän raportissa on käytetty käsitettä viranomainen, ja esitetty viranomaisia velvoittavaa sääntelyä. On hyvä, että raportissa on yhtenä kehittämiskohteena esitetty jatkotyössä selvitettävän, miten soveltamisala voidaan ulottaa yksityisiin toimijoihin siltä osin kuin hoitavat julkisia hallintotehtäviä (luku 1, s.13). Tietoon liittyvää julkista hallintotehtävää hoitaa ulkoinen palveluntuottaja usealla sektorilla laajasti, jolloin olisi hyvä sääntelyn avulla ulottaa tämä koskemaan myös sopimussuhteessa olevia palveluntuottajia.

Onko maanpuolustuksellisen näkökulma huomioitu tietojen osalta? Esim. s 15. mainitaan

"Erytislainsäädäntöön tähän lähtökohtaisesti ei tarvita, vaan asiasta voidaan säätää yhdessä yleislaissa, ellei kysymys ole arkaluonteisista (erityisiin henkilötietoryhmiin) kuuluvista henkilötiedoista tai salassa pidettävistä tiedoista."

Maanpuolustusnäkökulma on huomioitu asiakirjojen osalta esim. kappaleessa 4.1.3 Euroopan neuvoston yleissopimus viranomaisten asiakirjojen julkisuudesta.

Paljon on hyviä tavoitteita. Jos ehdotetut asiat toteutuvat tulevassa laissa, niin yksittäiset viranomaiset saavat huomattavasti käyttökelpoisempaa tukea ja ohjausta kuin nykytilanteessa. Samalla ohjataan toimimaan enemmän yhteisten pelisääntöjen mukaan, kun on tarkempi käsitys, mitä ne konkreettisesti ovat. Panostus avoimiin rajapintoihin ja yhteisten sanastojen huomioimiseen on myös nostettu korkealle prioriteetille. Ei tarvitse jokaisen viraston käydä sisällään arvokeskustelua näiden seikkojen hyödyllisyydestä/tarpeellisuudesta ja päästään sujuvampaan tietojen hallintaan ja käytettävyyteen. Ja oikein hyvä on myös, että EU:n tietosuoja-asetus halutaan sovittaa yhteen julkisuusperiaatteen kans-sa ja käyttää kansallista liikkumavaraa. Raportissa on hyvää myös se, että on huomioitu viranomais-ten tarvitsema tuki julkisuuslain ja tiedonhallintalain soveltamisessa.

Kommentit raportin 5 luvusta

Kommentit osasta 5.1 Tiedonhallintaa koskevan sääntelyn soveltamisaloista

-

Kommentit osasta 5.2 Tiedonhallinnan suunnittelu ja kuvaaminen

-

Kommentit osasta 5.3 Tietoturvallisuus

-

Kommentit osasta 5.4 Tietoaineistojen muodostaminen ja vastuut

s. 88, 2. kappale: mainittu "tie- ja katuverkon tietojärjestelmä", oikea termi on tie- ja katuverkon tietojärjestelmä (vrt. laki tie- ja katuverkon tietojärjestelmästä)

Raportissa on hyvää, että on huomioitu tietojen hyödyntämistä edistävät toimenpiteet säännöksineen mm. tietojen saatavuuden, ajantasaisuuden ja laadun sekä rajapintojen osalta. Esim. s. 98 työryhmän esittämä lista viranomaisia velvoittavista kohdista.

Kommentit osasta 5.5 Tietojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuus

-

Kommentit osasta 5.6 Tietoaineistojen julkisuus ja salassapito

-

Kommentit osasta 5.7 Tiedonsaanti asiakirjoista ja tietoaineistoista

-

Kommentit osasta 5.8 Tietoaineistojen säilyttäminen ja arkistointi

Luku kokonaisuudessaan vaikuttaa jääneen vähemmälle työstölle kuin muut. Viranomaisen säilyttämisen ja Kansallisarkiston arkistoinnin erottaminen toisistaan on hyvä asia ja selkiyttäisi nykyistä tilannetta huomattavasti. Samoin termin arkisto määrittely tarkoituksenmukaisemmin. Tiedon arkistoinnin ei kuitenkaan pidä estää aineiston säilyttämistä myös viranomaisen omissa järjestelmissä omaa käyttöä varten.

1 Linjaus on hyvä, jos sen johdosta määrittely selkiytyy, mutta monitulkintaisuuden vaara on ilmeinen.

2 Jos pysyvästi säilytettäväksi määritelty aineisto säilytetään vain alkuperäisen käyttötarkoituksen ympäristössä viranomaisessa, siirtyy myös Kansallisarkiston tehtävä tutkimuksen ym. mahdollistamisesta viranomaiselle, mikä on ongelmallista niin osaamisen, resurssien kuin (sekä

viranomais-ten että tutkijoiden) tasapuolisuuden näkökulmasta. Aineiston tutkimuskäytöstä vastaaminen on oltava ensisijaisesti Kansallisarkiston vastuulla. Linjaus on siten vastoin vastuiden selkiyttämisen ajatusta.

3 Seulontaan tullaan tarvitsemaan organisaatiokohtaista ohjausta, sillä moninaista viranomaistehtävien kenttää ei voida selittää yleispätevästi yleislain pohjalta. Viranomaiselle pitää myös jäädä valtaa tuntemiensa aineistojen arvonmääritykseen. Tällä hetkellä Kansallisarkistosta saatava ohjaus on parhaassakin tapauksessa ohutta, joten jatkossakaan ohjausvastuu ei voi olla laitoksella, joka siihen ei täysin pysty.

4 Näin suuri ja moninainen asiakokonaisuus ei voi olla yhden nimetyn arkistovastaavan vastuulla. Viranomaisilta on vaadittava parempi ja riittävä resursointi mikä on suhteutettu viranomaisen kokoon ja tehtäväkenttään.

5 Viranomaisten vastuuttaminen säilyttämään Kansallisarkiston vastuulla olevaa aineistoa on ongelmallinen sekä vastoin linjausta säilytyksen ja arkistoinnin erottamisesta. Viranomaisen tehtäväksi ei voi muodostua tietopalvelu ym. aineistoista, joka ei ole sen hallinnassa. Viranomaisen arkistovastaava joutuisi tällaisella mallilla hoitamaan oman organisaationsa tehtävien lisäksi Kansallisarkistolle kuuluvia tehtäviä.

6 Yhtenäiset metatiedot kannatettavia, mutta viranomaiselle pitää jäädä mahdollisuus myös lisätä muuta metatietoa tietoaineistoihinsa.

7 Oltava selkeät kriteerit sille, miten aineistoja voi siirtää säilytykseen Kansallisarkistoon. Pelkkä vaatimus viranomaisen siirtosuunnitelman tekemiseen ei riitä.

Kommentit osasta 5.9 Tietohallinnon ja tiedonhallinnan ohjaus

-

Kommentit muutosehdotusten priorisoinnista

Mitä muutosehdotuksia olisi mielestänne priorisoitava valmistelussa?

-

Muut tarpeelliset toimenpiteet

Millä muilla toimenpiteillä, lainsäädännön uudistamisen lisäksi, katsotte olevan merkitystä julkisen hallinnon tiedonhallinnan kehittämisessä?

-

Työryhmän ehdotusten vaikutukset

Yleiset kommentit vaikutuksista

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

-

Yhteiskunnalliset vaikutukset

-

Kangasniemi Virpi
Liikennevirasto